

Hoş geldin... Trotskiy

Celia Hart

Alman yapımı film *Elveda Lenin* derinlikten yoksun. Bunu biliyorum çünkü Almanya Demokratik Cumhuriyeti'nde Duvarın çöküşünün az öncesine kadar yaşadım. Bu Duvar inşa edilmeye başlamadan önce yıkılmıştı. Kapitalizmi Doğu Avrupa'da yayan bu korkunç felaket birkaç senelik adi ve çürümüş perestroyka ile ölçülemez, ta ki Lenin heykellerinin parçalanmasını görene kadar. Hiç "hoş geldin" denmemiş olan Lenin'e "elveda" diyemezsiniz. Lenin'den geriye yalnızca bir köşeye koyulmuş bir imge kalmıştı, Stalinist bürokrasinin itaatkâr palyaçosu gibi duran bir imge.

Bu filmde resmedilen Lenin, herhangi bir suretle dünyada sosyalizmi başlatmış olan adamı temsil etmemektedir. O heykeller içerikten yoksundu... Aynı zamanda sanırım biçimden de.

Tabii ki bunu, Lev Trotskiy'nin hayatı ve düşünceleri saklı kalırken bizler anlamayacağız. Biraz ironik olabilir ancak Lenin'i geri getirmemizin tek yolu, onun çağdaşının neden sürgüne yollandığını anlamak. Eğer sosyalizmi ele geçiren Sovyet bürokrasisinin, enternasyonale nasıl ihanet ettiğini ve dünyanın devrimci ruhunun üzerinde nasıl tepindiğini anlamazsak bu mümkün olmayacak.

Tabii ki, başka bir seçeneğimiz daha var. Her şeyi yeni baştan keşfetmek; ama bu bayağı bir zaman alacak ve zaman tükeniyor. Ayrıca böyle yaparak birinci elden gelen bilgiyi reddetmiş oluruz. Bu sanki gemi batmaya başlamışken makinistin geminin neden ve nasıl battığına dair notalar göndermesi gibi bir şey. Sonra biz muazzam bir sorumsuzlukla, bir yandan tıpkı kafasını kuma gömen bir devekuşu

gibi şişelenmiş mesajı kuma gömerken, bir yandan da aynı denizler üzerinde gemiye biniyor ve felaketin nedenlerini anlamaya çalışıyoruz.

Sosyalizm ve hamam böcekleri arasında bir denge bulma önceliği konusunda Hugo Chávez'in, üç aşağı beş yukarı Friedrich Engels'in sözlerini kullanarak, ifade ettiği endişelerimize katılıyorum. Yeryüzündeki hayatı kaç kere yok edebileceğimizi kabaca öngördükten sonra, eğer hamam böcekleri olacaksa, barbarlık bugünkü dünyanın durumuyla karşılaştırıldığında cennet gibi bir versiyon olacaktır.

20. yüzyıl henüz sona ermedi. Devrimci pratiğin geçirdiği belirsizlik kısmen kapandı. Ve bize 20. yüzyılı biri anlatabilecekse o da Lev Trotskiy'dir.

Ernest Mandel daha güzel söylemiştir: "20. yüzyılın bütün en önemli sosyalistlerinin arasında çağının gelişim eğilimlerini ve ana çelişkilerini en net şekilde tanımlayan Trotskiy'dir; ayrıca uluslararası işçi hareketini özgürlüğe kavuşturacak doğru stratejiyi açıkça yazan da Trotskiy'dir."¹

Evet, Lenin'e ihtiyacımız var, ama Trotskiy'in ne dediğini dinlemeden Lenin bize gelmeyecek. İkisi de aynı ilkeyi savundu; sadece Trotskiy Lenin'den uzun yaşadı ve kendi yaşamını yorumlamayı kendi yaşamı pahasına bildi. Sosyalizmi yok etmek isteyen güçleri anladı. O, Trotskiy'in deneyimlerine, saldırıda bulunmak için bile olsa referans yapmaya istekli bir şekilde tarihi yorumlamak isteyen tüm düşünürlere meydan okudu. Bunu yapmayanlar, bunları yok sayanlar, gerçek Leninist değildirler.

Lenin olmadan işe yarar bir Karl Marx olmadığı söylenir. Ben de diğer bir yandan Trotskiy olmadan Lenin'in olmayacağını söylüyorum. Tüm Marksist düşünürlerin, en önemlisi hakiki devrimci Marksistlerin, Karl Marx'ın geleceği okuyan bir kristal küresi olmadığını anlaması gerek. O sadece devrimci düşüncelere bir yön, bir felsefe verdi ve böylece tarihte ilk defa bilinçli bir şekilde kendi refahımıza giden yolu küresel ölçekte yapacaktık.

Şu benzetmeye bakalım: Sosyalizm bir tünel gibi düşünülün, geçebileceğimiz doğru bir yol. Sadece zincirlerimizi kaybederek fethetmemiz gereken bir dünya. Öyleyse: Ekim Devrimi, Karl Marx'ın işaret ettiği o tüneli oluşturmak için yaptığımız ilk denemeydi. Ama Stalinizm onu içeriden dinamitledi. İnşası sırasında, dinamitleri içine onu yok etmek için yerleştirilmişti. Trotskiy bu patlayıcıların yerini saptayan mühendisti. Ama onu kimse dinlemedi. Sonucu biliyoruz. Yıkıma uğramış bir Dünya.

Şimdi tünelden şiirsel olarak bahsediliyor, yeni inşa edilecek olan 21. yüzyılın sosyalizmi olacaktır. 21. veya 31. yüzyıl olsun, tünel aynı eksiklikler yüzünden dinamitlenebilir ve biz yine sosyalizmin önümüzdeki yüzyılda gelmesini ağlayarak bekleriz... Tabii... Bu sefer hamam böceklerine dönüşmüş olarak.

Sosyalizme doğru geçiş ihtimali bilimsel bir keşiftir. Bu ne bir şiirdir ne de bir deyiş. Bunu başarmamızın tek yolu sınıf mücadelesidir. Bu kadar basit. 21. yüzyıl sosyalizmi diyoruz çünkü şu an buradayız, 21. yüzyıldayız. Bu neredeyse yetersiz

¹ Ernest Mandel, *Trotsky as alternative*, Verso, Londra, 1995, s. 1.

bir ifade. Kapitalist sömürünün kökeninin keşfi, dünyanın güneşin etrafında hareketinin keşfi kadar değerli bilimsel bir gerçektir. Yazdan ilkbahara geçişimizin nedenleri için Einstein'ın genel görelilik kanunu ve jeodinamik açıklamasına ihtiyacımız yok. Newton bize yeterli olur. Sonuçlar aynı ve sonsuz matematik işlemleri daha basitleşmiş olur. Yörüngeye uydu yerleştirmek için kara delikleri veya Hawking'in teorilerini anlamamıza gerek yok. Belki haberleşme ve bilişim gibi şeyler modern kapitalizmin gerçekliğini karmaşıklaştırmış olabilir ama özünde (tavuklu pilavın tavuğu) yüzyıllar öncesi ile aynı şey olmaya devam ediyor. Sömürü ve yoksulluktan mustarip bugünün kapitalist sisteminin kökenini açıklamak için "kuantum ekonomistlerine" veya "gerilip uzayabilir matematiğe" ihtiyacımız yok.

Sözde 21. yüzyılın sosyalizmi denilen şey, 21. yüzyılda uçak inşa etmeliyiz demek ile aynı şeydir. Ama bu uçak tıpkı 20. yüzyıldaki gibi yerçekimine galip gelmeli. 21. yüzyılda da milyonlarca yıldır olduğu gibi, evrensel yerçekimi G sabiti ölçümü yine bir Newton olmaya devam ediyor ($G = 6.7 \times 10^{11} \text{m}^3/\text{Kg s}^2$). 21. yüzyılın talepleri 20. yüzyılınkilerden farklı olduğu için daha rahat ve güvenli uçaklar inşa etmeliyiz fikrine katılıyorum, ancak yerçekimine galip gelmenin koşulları aynı duruyor. Bu karşılaştırmayla, uçağımızın 1917'de yerçekimine galip gelmeye çalıştığını, kalkışı yaptığını ve yeryüzüne çakıldığını söyleyebiliriz. Fütürist bir analiz yerine bunun nedenlerini aramamız daha iyi olacaktır, nitekim G hâlâ sabittir. 19. yüzyıldan 21. yüzyıla kapitalist sömürünün temel nedenleri aynıdır: emeğin mülksüzleştirilmesi. Öyleyse "zorunluluk krallığından özgürlük krallığına" geçmenin bir tek yolu var. Dolaşıp durmak yeter çünkü her geçen an aleyhimize işliyor.

Planımız çöktü ve biz şu an bilgisayarlarımız, cep telefonlarımız ya da internetimiz olduğu için, G sabitini yok sayarak, yerçekimine karşı gelebileceğimizi düşünüyoruz. Hayır efendim! Gezegen içeriye patlamadığı sürece yerçekimi hâlâ aynı. Acele etmeliyiz, retorik üzerinde vakit harcamamalı ve tekrardan düşmanın aynı olduğunu kabul etmeliyiz. Belki daha adi, daha savaş çıkırtkanı ve daha tehlikeli ama aynı. Biz acele etmeli ve kim olduğumuzu öğrenmeliyiz.

Peki, öyleyse neden Lev Trotskiy? Bu birçoğunun beni suçladığı gibi tarihsel bir şahsiyet konusunda inatçılık değil. Bu sadece, tarihte havalanmak istemiş olan o uçağın kara kutusunda bu adamın birçok güzergâha sahip olmasından kaynaklanmaktadır.

Altmış beş yıl önce, Lev Trotskiy en iğrenç şekilde katledildi. 65 yıl sonra o kan hâlâ üzerimize sıçramış duruyor. O suikast, Kremlin'in sosyalist düşüncüyü tekeline alma ve damgalama gücünü silip süpürmeye yeterli olmalıydı ama Kremlin buna hâlâ devam ediyor ve artık sadece tuzdan yapılmış bir heykel haline geldi. Ramón Mercader'in Kızıl Yıldızı ile birlikte, korkak ve gizli alkışlar arasında gerçek sosyalizmin ölüm fermanı imzalandı. Bu suikast devlet terörü tarihinin en ahlaksız hareketlerinden biriydi çünkü şanlı 1917 Ekim Devrimi o Ağustos'un 20'si günü intihar etmişti.

Meksika'daki cezasını tamamladıktan sonra, Mercader Küba'ya gelmiş.

Kiminle görüştüğünü veya nerede dolaştığını veya Martí'nin palmyelerine ya da Mella'nın küllerine doğrudan bakıp bakmadığını hâlâ bilmiyorum. Küba'da ölmüş, her ne kadar benim için bunu kabul etmesi ne kadar zor olsa da. O adam, belki farkında olmasa da, sosyalist düşünceleri yok etmeye girişme görevini elinde bulunduran adamdı... 1960'larda buradaydı, Che Guevara'nın şanlı yıllarında... Bu bana neredeyse imkânsız gibi görünüyor.

Tabii Küba devriminin ideolojik olarak hayatta kalması güzergâhının Mercader'le, GPU ve Stalinizm ile bir alakası yok. Tam tersine; benim devrimim Lev Trotskiy'in ruhu sayesinde hayatta kalıyor, her ne kadar paradoksal bir şekilde, tarihsel hafızanın katmanlarında saklı olmasından ötürü bunu bilmememize rağmen.

Gerçek inatçı ve ağır ağır akan su gibi hareket ediyor, ama sürekli ve durdurulamaz... Küba devriminin içinde Küba Devrimci Partisi ile doğan gizemli bir kanal var, temelini Mella'da bulan, daha sonra 26 Temmuz hareketinin en radikalinde, ve en yüce şekilde Che Guevara'da doruğa ulaşan. Bu kanal, sınıf ve enternasyonalizm konusunda sınırsız biçimde adanmışlık kanalıdır. Orada, sessizlik içinde, bilinmeyen ve iftiraya uğramış Lev Trotskiy afacan bir gülümseme ile durmaktadır. Neden bunca sene Trotskiy'in Küba devrimi ile bağdaştırılmasına izin verilmedi? Bunu hiç anlayamadım, çünkü eğer radikal ve ileri doğru gelişen bir devrim varsa, bu bizimki olmuştur. Eğer radikal ve ileri doğru gelişen devrimler yolunda çağrı yapan biri varsa, bu şüphesiz Lev Trotskiy idi. Belki de Martí "siyasette gerçek olan görünmeyendir" dediğinde haksız değildi.

Julio Antonio Mella ve Meksika'daki çalışmaları hakkında epeyce konuşmamız gerekecek... ama başka bir sefere. Ayrıca elimizde Olivia Gall ve Alejandro Galvez Cancino'nun, Mella'nın komünist çalışmalarını çok net, tam ve iyi belgelenmiş bir şekilde inceledikleri mükemmel çalışmaları var. Mella'nın SSCB'den döndükten ve Sol Muhalefeti (İç Savaş sırasında GPU tarafından öldürülen) Andres Nin aracılığıyla öğrendikten sonra Trotskiy'den alıntı yapmasının veya *Muhalefet Programı* kitabına "Alberto Martinez'in komünizmi tekrar silahlandırması için, Julio Antonio Mella"² ithafını yazmasının dışında, onun açıkça dile getirmiş olduğu Trotskizmi bizim için en önemli yönü değildi. Daha önemli olan onun Meksika'daki radikal duruşuydu. Tarihçi Olivia Gall'a göre, pratik olarak ve siyasi sonuçları açısından, "Trotskistler, Mella'yı Meksika Komünist Partisi'ndeki (PCM)³ Sol Muhalefet olacak olan akımın öncüsü" olarak görürler.

Bize Küba'da sosyalizme gidecek yolu tanıtan Julio Antonio Mella'ydı! Martí ile Bolşevizm arasındaki o güzel köprüyü kuran, en güzel yakın tarihimizi dünyanın yakın geleceği ile bulan. Ve her ne kadar bazıları onu zavallı yurtsever bir bayrak içine sarmak ve ona kısıtlı bir mevki atamak isteseler de, Mella budur, cesur, güçlü, polemikçi... İlk Kübalı komünist oydu, başka kimse değil!

Bizi daha sonra zehirlemiş olan ve sosyalist devrimimizde birkaç yıl da olsa

2 Alejandro Gálvez Cancino, "Julio Antonio Mella. Un marxista revolucionario", *Crítica de la Economía Política*. Ediciones El Caballito México, 1986.

3 Olivia Gall, *Trotsky en México*, Colección Problemas de México. Ediciones Era, 1991.

etki yapmış olan Stalinizm, bulaşıcı bir virüsten başka bir şey değildir. Sosyalist ideal ona rağmen hayatta kalmayı becermiştir çünkü devrimci sürecin özü hâlâ oydu. Stalinist partiler ideolojik olarak bizim sürecimize katkıda bulunmadılar, ne Mella'yı partiden attıklarında ne Machado'yla bir pakt kurduklarında, ne de birçok başka zaman. Allaha şükür ki!

Etrafta birçok Trotskist yoldaş var, sosyalist devrime inançlı, bize anlatacak çok şeyi olan... Aynı zamanda Mella ile birlikte Küba Genç Komünist Birliğinin sembolü olan, kendini adanmış bir başka Marksiste yardım ettikleri ve dinledikleri için müteşekkir olan: yani Che.

İşte, katledilmesinin 65. yılında, Lev Trotskiy'e "hoşgeldin" demek için tam da Che'yi davet etmek istiyorum.

Che Guevara, kendisinin de tanımadığı Trotskizmin aracı olacak en radikal komünizmin sembolü. Bu da yalnızca Trotskiy'in teorik gerçeklerinin evrensel yerçekimi sabitesi G ile aynı değere sahip olmasındandır. Che farkında olmadan kendi kendine, kimse ona bunu anlatmadan Trotskiy'in tezlerinin birçoğuna ulaşmıştır.

Aralarındaki bu gizli ortaklığı keşfetmeye başlamış olduğum birkaç örnek vereceğim:

Che Guevara sürekli devrimin ilkelerinin en farkında olan devrimciydi... Öyle bir boyutta ki bu ilkeleri savunurken öldü. Ama sadece bu ilkeleri pratikte gerçekleştirmeye çalışırken değil, aynı zamanda entelektüel olarak özüne vardığı için.

Lev Trotskiy'in öldürülmesinin 65. yıldönümü olduğu için, sürekli devrimin üç boyutundan bahsetmeme izin verileceğini umuyorum.

İlk nokta: "1905'de dirilen Sürekli Devrim teorisi, bu fikirlere savaş açarak geri kalmış burjuva uluslarının demokratik hedeflerinin çağımızda proletarya diktatörlüğüne yol açtığını ve bunun sosyalist talepleri gündeme getirdiğini ortaya koydu." Che bu nokta da gayet kararlıydı. Néstor Kohan'dan alıntılanama izin verin: "O (Che) Latin Amerika'da (ve ben dünyada diye eklerdim) görevin 'ulusal devrim', 'demokratik', 'reformist' veya insancıl yüzlü bir kapitalizm inşa ederek sosyalizmi yarına bırakmak olduğuna asla katılmadı. O sert ve polemikçi bir şekilde, sosyalist devrim hedefi konulmazsa, bunun devrimin karikatürü olacağını ve birçok kere olduğu gibi uzun vadede başarısızlık ve trajedi ile sonuçlanacağını belirtmiştir."⁴

Bunlar birbiriyle eş açıklamalardır. Az gelişmiş ülkeler bir İngiliz veya Alman'ın devrim yapmak için örgütlenme kararını almasını beklememeli. Buna ilaveten, 1940 Mayıs ayında yapılan Dördüncü Enternasyonal'in Acil Durum Konferansı için Manifesto metninde Trotskiy bundan bahsetmiştir: "... Sürekli devrim perspektifi geri ülkelerin gelişmiş ülkelere bir işaret beklemesi veya sömürge halklarının sabırla metropol merkezlerdeki proletarya tarafından kurtarılmayı beklemesi

⁴ Néstor Kohan, *Ernesto Che Guevara. Otro mundo es posible*, Editorial Nuestra América, 2003, s. 59.

anlamına gelmez.”⁵ Kendi işinizi kendiniz yapacaksınız!

İkinci Nokta: sosyalist devrimi teorik olarak bu şekilde belirler. Tüm toplumsal ilişkiler belirsiz bir zaman aralığında ve durmaksızın süren iç mücadeleler içinde dönüşecektir. Toplum bir başkalaşma acısı çeker... Bu süreç kaçınılmaz olarak siyasal bir karakter taşır... Ekonomideki, teknolojideki, bilimdeki ve ailedeki devrimler... karmaşık biçimde karşılıklı olarak etkileşir ve toplumun bir dengeye gelmesini engellerler.

Che ise *Küba 'da Sosyalizm ve İnsan*'da şöyle der:

“Sosyalizmin inşa edildiği şu dönemde yeni bir insanın doğduğunu görebiliyoruz. Bu insanın sureti hâlâ tamamlanmış değildir ve süreç yeni ekonomik biçimlerle paralel ilerlediği sürece tamamlanamaz da.” Che’ye göre “devrimciler için tek dinlenme zamanı tabuttur.”⁶

Üçüncü nokta: enternasyonalidir. Trotskiy şöyle demiştir:

“Sürekli Devrim teorisinin bu yönü şu anki ekonomik durumun ve insanlığın toplumsal yapısının kaçınılmaz bir sonucu, yalnızca teorik bir yansımasıdır. Enternasyonalizm soyut bir ilke değildir, ekonominin evrensel karakterinin teorik ve siyasi bir yansımasıdır... Sosyalist devrim ulusal sınırlar içerisinde başlar: ancak orada kalmaz. Bir proletarya devriminin ulusal sınırlar içinde kalması ancak geçici olabilir, her ne kadar bu geçiş dönemi Sovyetler Birliği deneyiminde gördüğümüz üzere uzun zaman alabilse de. Yine de, proletarya diktatörlüğünün var olması ile onun elde ettiği başarılarla paralel olarak içsel ve dışsal çelişkiler büyür. Eğer proletarya devleti yalıtılmış kalmaya devam ederse, er ya da geç bu çelişkilerin kurbanı olarak çökecektir.”

Che devrimcilere seslenerek şöyle demiştir:

“Eğer onların devrimci tutkuları yerelde en önemli görevlerin başarıldığı anda körelirse ve proletarya enternasyonalizmini unuturlarsa, öncü oldukları devrim, hareket eden bir güç olmaktan çıkar; düşmanlarımız tarafından istifade edilen konforlu bir tembelleğe ulaşır ve emperyalizm mevzi kazanır. Enternasyonalizm bir görevdir ama aynı zamanda devrimci bir ihtiyaçtır.”

Bu nokta üzerinde çok da uzun durmayacağım. Eğer Küba devrimini daha sosyalist yapmak için savaştan biri varsa o kişi Che'dir. Che geri kalmış topraklarda sosyalizmin inşasını başlattı ve sosyalist karakteri derinleştirdi... Ve bütün bunlardan dünya devrimi uğruna ayrıldı. Bunu yapan bir başkasını tanımıyorum. Sürekli devrim tezine daha sadık biri olmadığına inanıyorum. Bolivya'daki koşullar elverişli miydi değil miydi? Bu konu sürekli devrimin değil, başka bir

⁵ León Trotsky, *La revolución permanente*, Fundación Federico Engels. España, 2001, s. 38, Fundación Federico Engels. España, 2001, s. 38

⁶ Ernesto Guevara, *El socialismo y el hombre en Cuba*, Marcha, Montevideo, 1965.

analizin konusudur. Onu, sürekli devrimin gereğinden fazla taraftarı olmakla veya fazla tutarlı olmakla eleştirebiliriz.

Ve hesaba katmamız gereken bir başka nokta ise, koşullar arasındaki farklılıklar saklı kalmak üzere, Trotskiy'in planlı ekonomi yönünde yaptığı seçimin Che'de de var olmasıdır.. Doğrudur, Trotskiy başlangıçta genç Sovyet devletindeki, Savaş Komünizmi olarak anılan ekonomi politikalarının yarattığı korkunç iktisadi koşulları hesaba katarak, NEP'i (Yeni Ekonomi Politikası) tercih ediyordu.

Ama daha sonra, başından itibaren, Trotskiy gelinen noktayı eleştirmiştir. Isaac Deutscher'in dediği gibi o

“NEP'e geçişle birlikte, planlamaya olan ihtiyaç daha acil hale geliyordu (...) Tam da ülke tekrar piyasa ekonomisi altında yaşamaya başladığı için piyasayı kontrol etmeye çalışmak gerekiyordu, bu kontrol yolunda hazırlanmak gerekiyordu. Merkezi planı savunmaya geri dönmüştür. Bu olmaksızın kaynakları ağır sanayiye yoğunlaştırmanın ve ekonominin farklı sektörleri arasında denge kurulmasının imkânsız olduğunu savunmuştur.”⁷

Che'nin planlamadan yana ve NEP'e karşı olan duruşu oldukça bilindikdir. Nitekim Che, eğer Lenin'in zamanı olsaydı bu yaklaşımı gözden geçireceği konusunda ısrar etmiştir. Ve sadece planlamaya dair değil, Che, son yıllarında sosyalist demokrasiye dair de konuşmuştur. *Rebelión*'da Michel Löwy onun son iki yılıyla ilgili şöyle yazmıştır:

“Ernesto Guevara'nın hayatını son iki yılında kendini Sovyet yaklaşımından ayırmaya çalıştığını biliyoruz (...) Bu belgelerde SSCB Bilim Akademisinin 1966'da yayımlanan Politik Ekonomi El Kitabı'na radikal eleştiriler bulunmaktadır (...) Bir nokta çok ilginçtir, çünkü bu son siyasi analizlerinde Guevara'nın sosyalist demokrasi fikrine yaklaştığını gösterir.”⁸

Ve işte Che böylece, Lev Trotskiy'i yeterince çalışmadan Trotskist tezleri daha tutarlı bir şekilde teşvik ediyordu. Belki hiçbir zaman farkında değildi, ama bu önemli değil. Bu sadece bu tezlerin doğru olduğunu kanıtlar ve paradoksal bir şekilde Trotskiy'in bu fikirlerine çok daha fazla kuvvet ve dinçlik veriyor. 1965'de Che Tanzania'dayken, Armando Hart'a Marksist felsefe çalışmalarına dair inançlarını yazmıştır. 7. Bölümde şöyle yazar: “Anlaşılan bu konuda arkadaşım Trotskiy çıkmış ve yazmış.”⁹

Buradan Kızıl Ordu'nun kurucusu hakkında ne kadar az şey bildiğini tahmin edebiliyoruz. Yine de, son yıllarındaki yazılarında ona yaklaşmış olduğu görülüyor.

7 Isaac Deutscher, *El profeta desarmado*, Ediciones Era, 1968, s. 51.

8 Michael Löwy, “Ni calco ni copia: Che Guevara en búsqueda de un nuevo socialismo”, *Rebelión*, 5 de Agosto 2002.

9 Ernesto Guevara, Carta dirigida a Armando Hart en 1965 y publicada en *Contracorriente*, 1997.

Trotskyist bir yoldaş olan ve Endüstri Bakanlığı'nda çalışmış olan Juan León Ferrer söylemişti bana. Che onun örgütünün yayını alıyordu; Afrika'dan dönünce onu ve arkadaşlarını hapisten çıkararak da Che olmuştu. Şimdi artık hayatta olmayan Roberto Acosta'nın Guevara ile çok sıkı arkadaşlığı olmuştu. Juan León Ferrer'in anlattıklarına göre, onlar şeker kamışı hasadı sırasında bu konuları tartışıyorlardı. Bu yoldaş Che'nin *Sürekli Devrim*'i okuduğunu söylüyor. Che'nin Bolivya'ya sırt çantasında *Rus Devriminin Tarihi* kitabıyla gittiği zaten biliniyor.

Bu iki olağanüstü devrimcinin aynı yönde ışık yaktığına dair bunlar gibi birçok başka örnek verebiliriz.

Her ikisi de birer orduyu ve yeni birer sosyalist devleti akıllıca ve başarılı bir şekilde Karl Marx'ı takip ederek yönetti; her ikisi de iktidarı eline almış ve devrimci süreci, sırasıyla Lenin ve Fidel'e sadık kalarak, derinleştirmeye çalışmış olan ve onların solunda yer alan devrimci ideologlardı. En tam enternasyonalizm idealini ve devrimci kendini adanmışlığı temsil ettikleri için, ikisi de, vahşice katledildi.

Beni Ernesto Guevara Trotskyist yaptı. Trotskiy'e (maalesef fazlasıyla geç) erişimim olunca, öğrendiğim şeylerin çoğunu... Che'nin bana çocukken söylemiş olduğunu fark ettim. İlk sayfalarını okurken daha önceden hissettiğim bir şeyin doğrulandığını gördüm: devrimin ulusal bir kendine özgülüğü yoktur; bu sebepten ötürü sosyalizmin "bizim" veya "sizin" gibi zamirlere yeri yok; devrimci teorinin, fiziğin kanunları gibi, evrensel bir dili var. Armando Hart'ın bir zamanlar dediği gibi: "Bizim mücadelemiz sadece Küba uğruna değildir, dünyadaki tüm işçilerin ve sömürülmüş halkların mücadelesidir. Bizim sınırlarımız ahlakidir. Limitlerimiz sınıf eksenlidir."¹⁰

Trotskiy hakkında en yakından tanıdığım şey... Onun konuşma tarzıdır, konuşmalarının bende uyandırdığı tutkudur. Che Guevara'da da beni kazanan buydu. Bu yüzden hem onun hem Che'nin ordusunun militanımı, ikisine de ihanet etmeden. Her ikisi de aynı hakikatin ışığını yükseltiyor, sözün, silahın ve yüreğin.

Yoldaşlar. Artık büyüyelim. Sömürüden kaynaklanan çok fazla adaletsizlik, bunun tek bir çözümü olduğunu gösteren çok fazla kanıt ve çok fazla ölümümüz var. Lev Trotskiy bizleri tekrar mücadeleye çağırıyor. Onu koşulsuz bir şekilde bağrımıza basmalıyız. Onu ağırlayacak olan Che Guevara'dır ve sosyalizm çağrısında bulunan Latin Amerika halklarıdır. Trotskiy dramatik bir şekilde teorik hamleyi kazandı. Devrimci hareketlerimizi ertelemeden ve özgüvenle donatalım. Trotskiy ve Che bizim yanımızdadır. Ağacı kuvvetle sallamaya karar verelim ki kıtasal devrimin ilk adımının mızrak başı olmuş olan Bolivar devrimine engel olmaya çalışan yeni reformistleri faş edelim.

Tekrar hatırlayalım ki, bir kez daha güneş, yıldızlar... Ve yerçekimi bizim dostumuzdur.

Dünyanın bütün işçileri, birleşin!

¹⁰ Armando Hart "Saludo del CC del PCC al XXIII Congreso del PCUS", *Política internacional de la Revolución cubana*, Editora Política. La Habana, 1966.